

релігійні сторони, що є дуже важливими при таких маршрутах. Не потрібно забувати і про такий важливий елемент, як молитва.

Релігійний туризм наукового характеру поширений відносно слабо. Як зазначалось раніше, ним займається вузьке коло людей, яке має на меті науково-пізнавальні та пошукові цілі. Цей вид туризму займає близько 5 %.

Висновки. Волинь досить багата на культові та сакральні об'єкти, які використовуються в туристично-екскурсійній діяльності, проте цей вид туризму потребує ще детального вивчення, розробки нових маршрутів, розвитку інфраструктури та ін.

Джерела та література

1. Статистичний щорічник Волинь 2019. Луцьк, 2019. 450 с.
2. URL: uk.wikipedia.org/wiki/Категорія:Монастирі_Волині

Мельничук М. А. – аспірантка I року навчання кафедри фізичної географії ВНУ імені Лесі Українки;

Мороз М. М. – магістр спеціальності 103 Гідрологія ВНУ імені Лесі Українки;

Павловська Т. С. – к. геогр. н., доцент кафедри фізичної географії ВНУ імені Лесі Українки

Термічний режим повітря у басейні р. Стохід

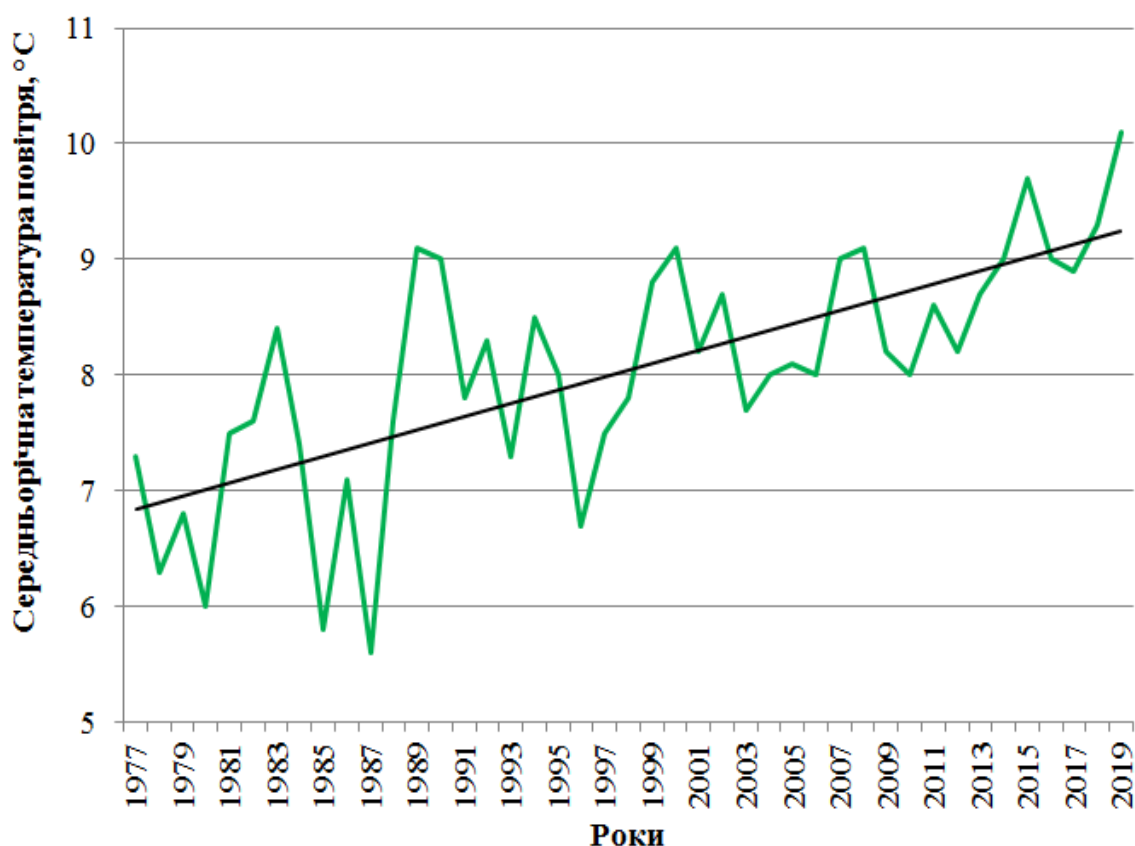
Постановка проблеми. Нині однією з глобальних проблем є проблема зміни клімату. Її актуальність визначається тим, що клімат впливає на природні, економічні та соціальні процеси. Незважаючи на зростання впевненості в з'ясуванні глобальних кліматичних тенденцій, в конкретних розрахунках потенційних кліматичних параметрів регіонального чи локального масштабів зберігається високий рівень невизначеності [2].

Мета дослідження – вивчити багаторічну динаміку температури повітря у басейні р. Стохід на МС «Любешів» та МС «Луцьк». Обрані метеостанції знаходяться поблизу гідропостів «Любешів» та «Малинівка», на яких здійснюють спостереження за гідрологічним режимом річки. Дослідження базувалося на фондових даних Волинського об-

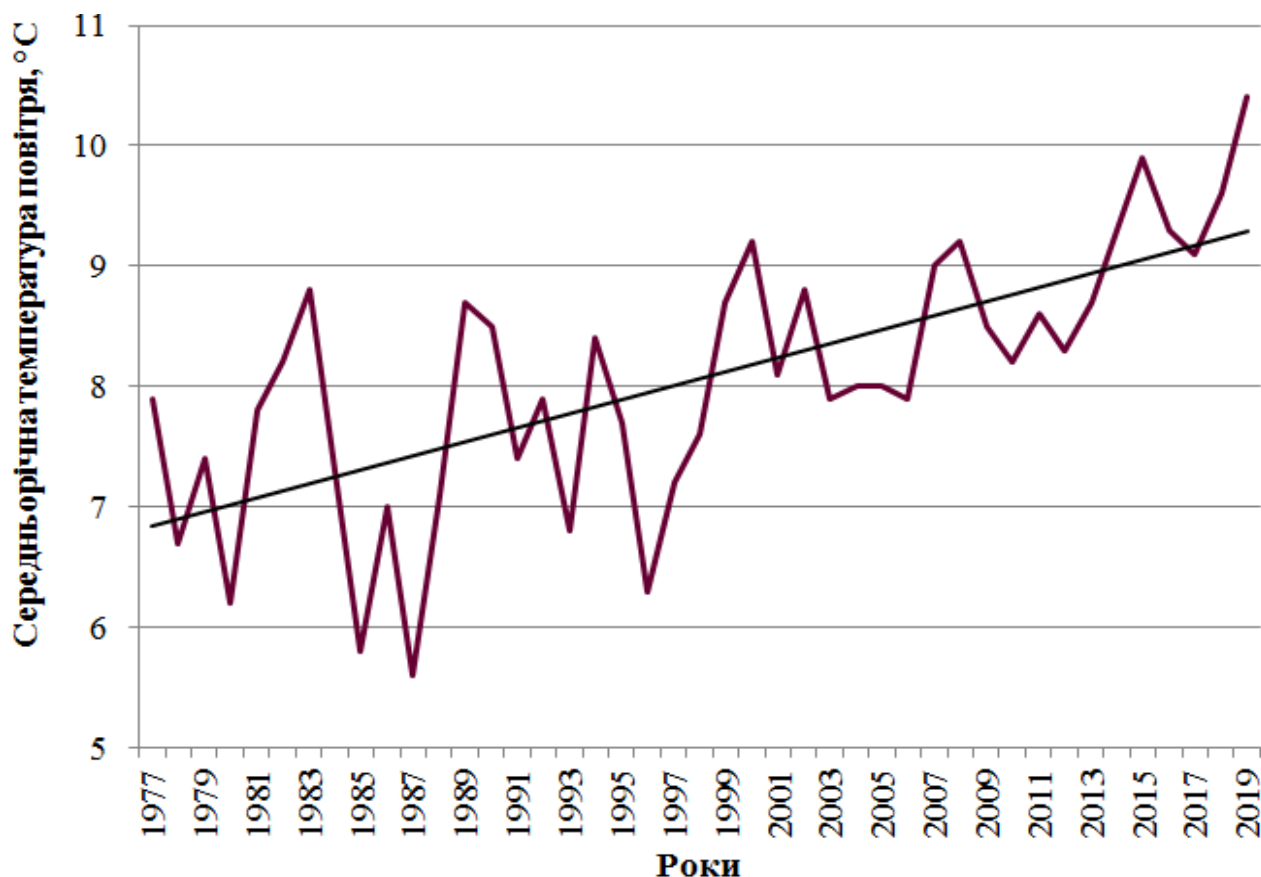
ласного центру з гідрометеорології (далі – ВОЦГМ) з використанням математико-статистичного, графічного та порівняльного методів.

Результати дослідження. Басейн р. Стохід (є правою притокою Прип'яті) витягнутий з південного заходу на північний схід у межах Поліської низовини за винятком його крайньої верхньої частини, яка розміщена на північному схилі Волино-Подільського плато [1]. Клімат басейну помірно-континентальний. Пануючими повітряними масами є атлантичні. Заодно сюди досить часто проникають і арктичні холодні повітряні маси (особливо взимку), і трансформовані тропічні (переважно влітку).

Упродовж останніх 50-ти років середньорічна температура повітря на досліджуваній території коливалася в межах 6–10 °С (рис. 1, 2). За цей відтинок часу найтеплішим був 2019 р. (+10,1 °С – МС «Любешів», +10,4 °С – МС «Луцьк»), а найхолоднішим – 1987 р. (-5,6 °С на обох метеостанціях). Найнижча середньомісячна зимова температура була зафіксована в січні того ж 1987 р. (-14,1 °С на МС «Луцьк» і -15,1 °С на МС «Любешів»), а найвища середньомісячна літня температура – у серпні 2015 р. (+22,1 °С на МС «Луцьк») і в липні 2010 р. (+22,4 °С на МС «Любешів»).

Рис. 1. Багаторічна динаміка середньорічної температури повітря у басейні р. Стохід, МС «Любешів» (за даними ВОЦГМ)

Рис. 2. Багаторічна динаміка середньорічної температури повітря у басейні р. Стохід, МС «Луцьк» (за даними ВОЦГМ)

Щодо динаміки середньомісячних температур повітря на МС «Любешів» (рис. 3, 4) і МС «Луцьк» (рис. 5, 6) упродовж перших десятиріч ХХІ ст., то за цей час помітне зростання їхніх величин майже у всі місяці року. Лише значення середньомісячних температур повітря січня й липня з плином часу мають слабо виражену тенденцію до зниження, на що вказують положення їхніх лінійних трендів. За цей проміжок часу найнижчі середньомісячні температури повітря на МС «Луцьк» спостерігались у січні 2010 р. (-8,6 °C) і лютому 2012 р. (-9,5 °C), а найвищі – у липні 2010 р. та серпні 2015 р. (+22 °C та +22,1 °C відповідно). На метеостанції «Любешів» за період з 2001 по 2019 рр. найнижчі температури повітря спостерігались у січні (-9 °C) та лютому (-8,8 °C), найвищі – у липні (+22,4 °C) та серпні (+21,4 °C) у ті ж роки, що й на МС «Луцьк».

Упродовж року найнижчі середньомісячні температури повітря в басейні на обох метеостанціях простежуються взимку, зокрема, в січні (близько -3,0 °C), найвищі – в липні (+20,1...+20,3 °C) (рис. 7).

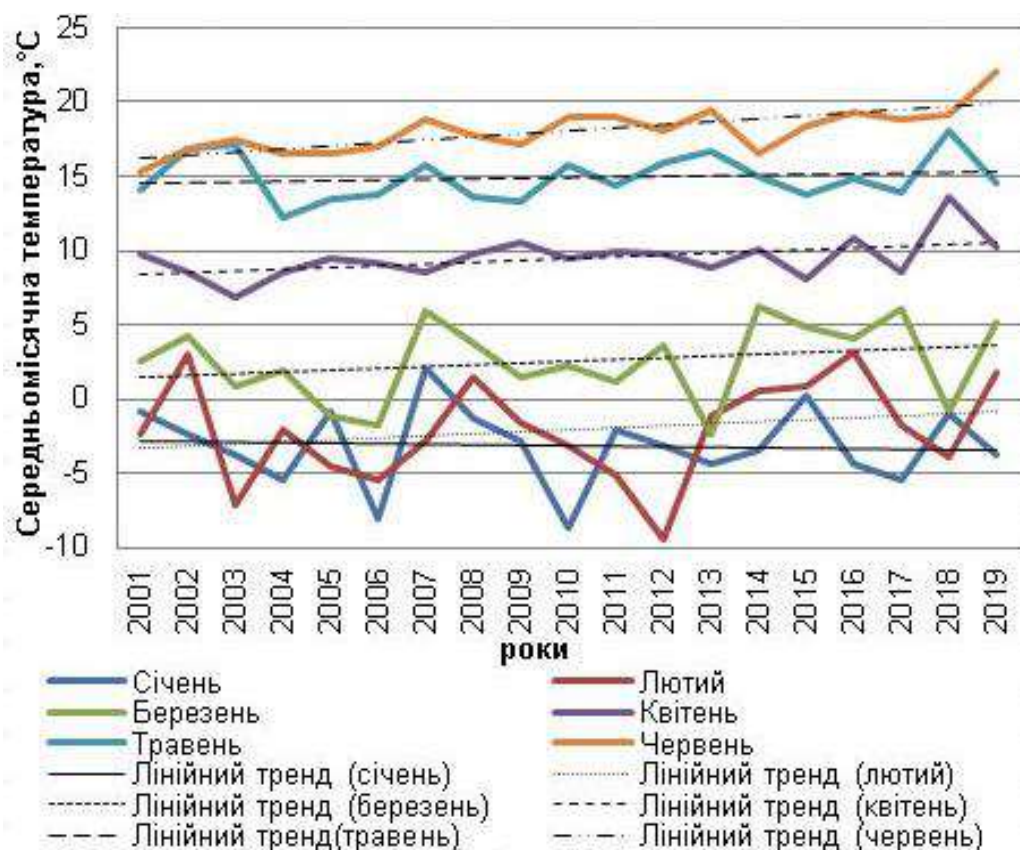

Рис. 3. Динаміка середньомісячних температур повітря на МС «Любешів» з січня по червень (за даними ВОЦГМ)

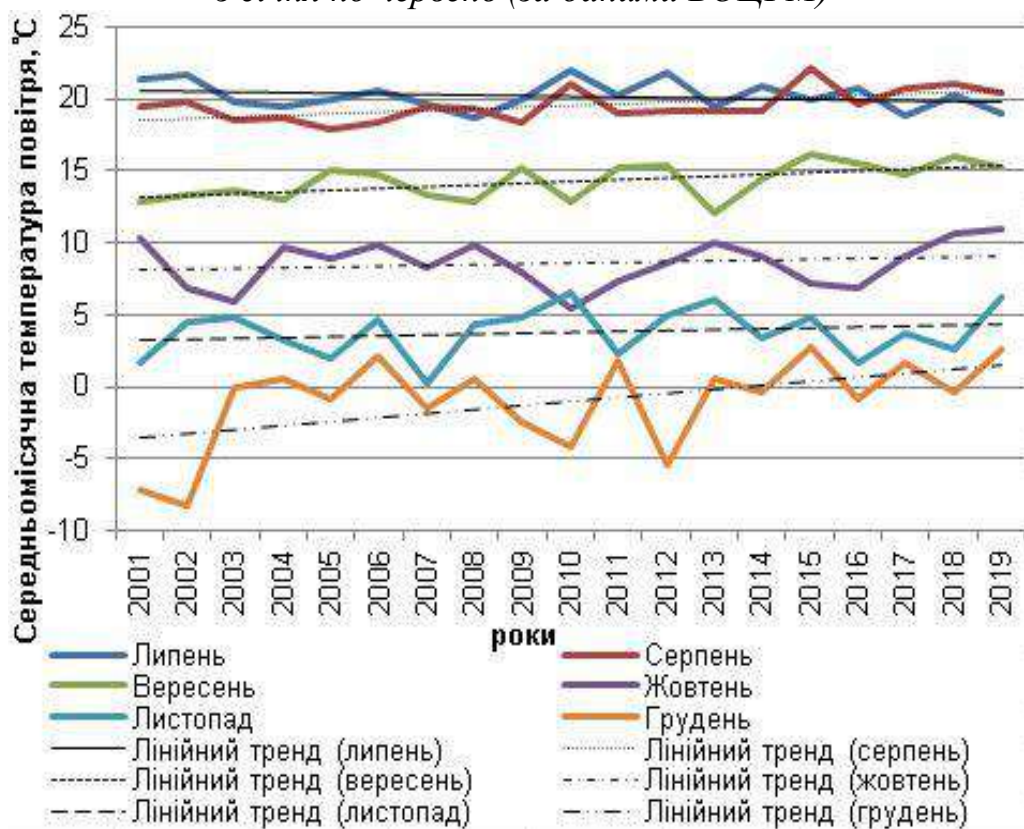

Рис. 4. Динаміка середньомісячних температур повітря на МС «Любешів» з липня по грудень (за даними ВОЦГМ)

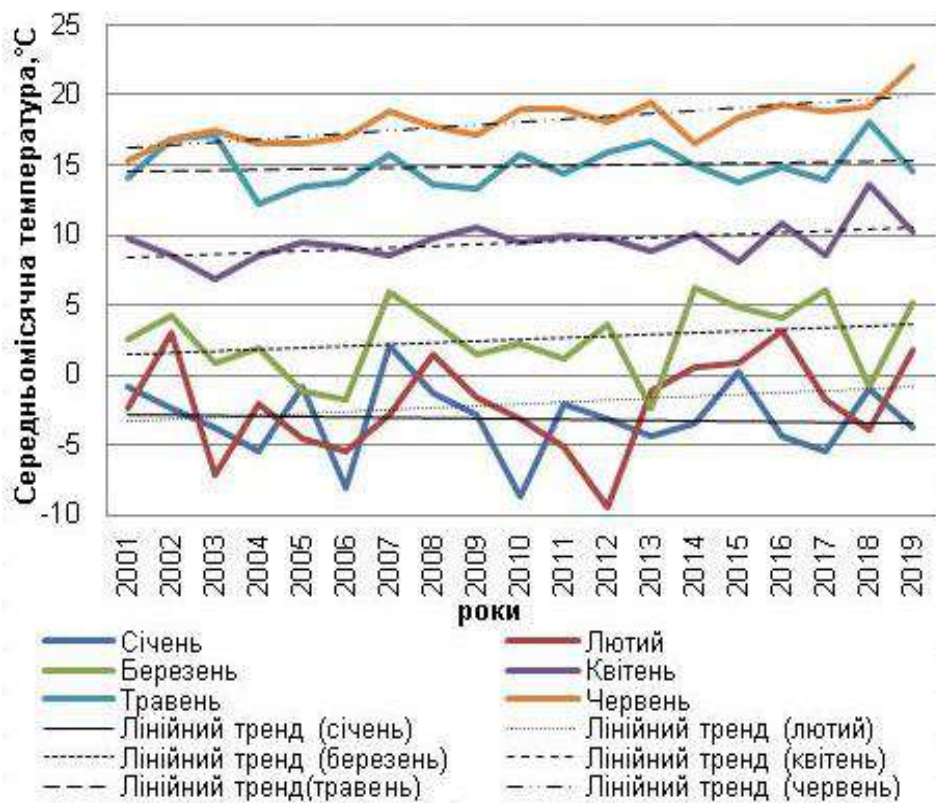

Рис. 5. Динаміка середньомісячних температур повітря на МС «Луцьк» з січня по червень (за даними ВОЦГМ)

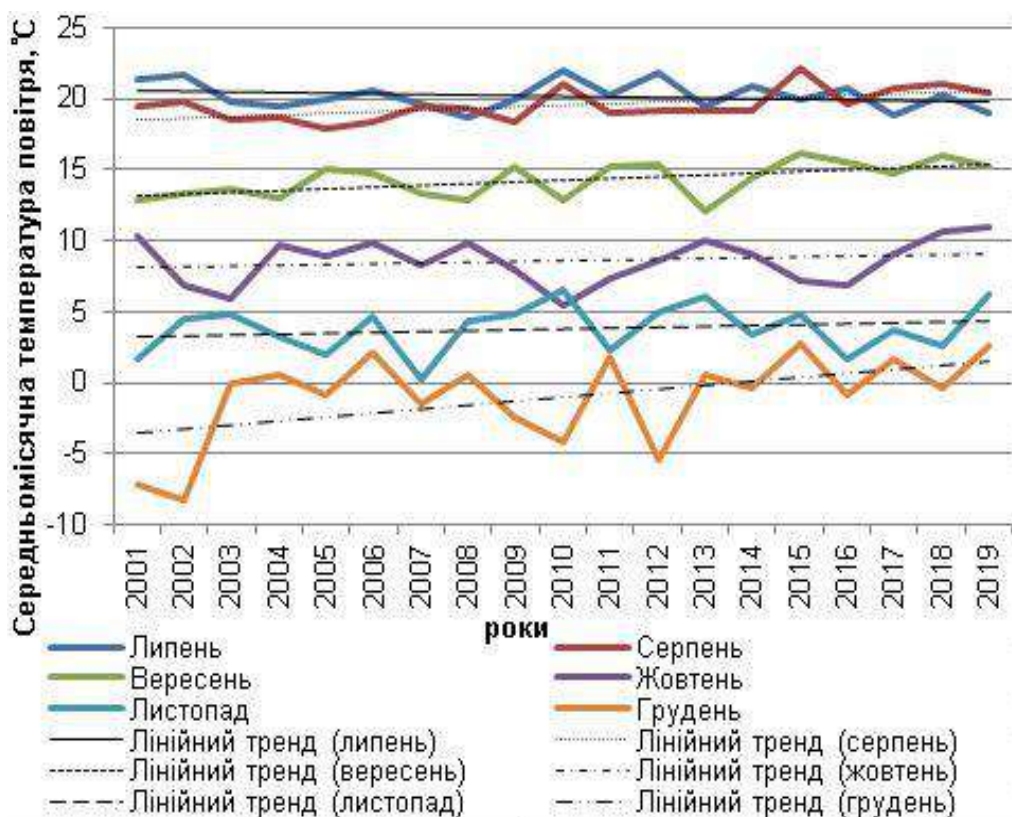

Рис. 6. Динаміка середньомісячних температур повітря на МС «Луцьк» з липня по грудень (за даними ВОЦГМ)

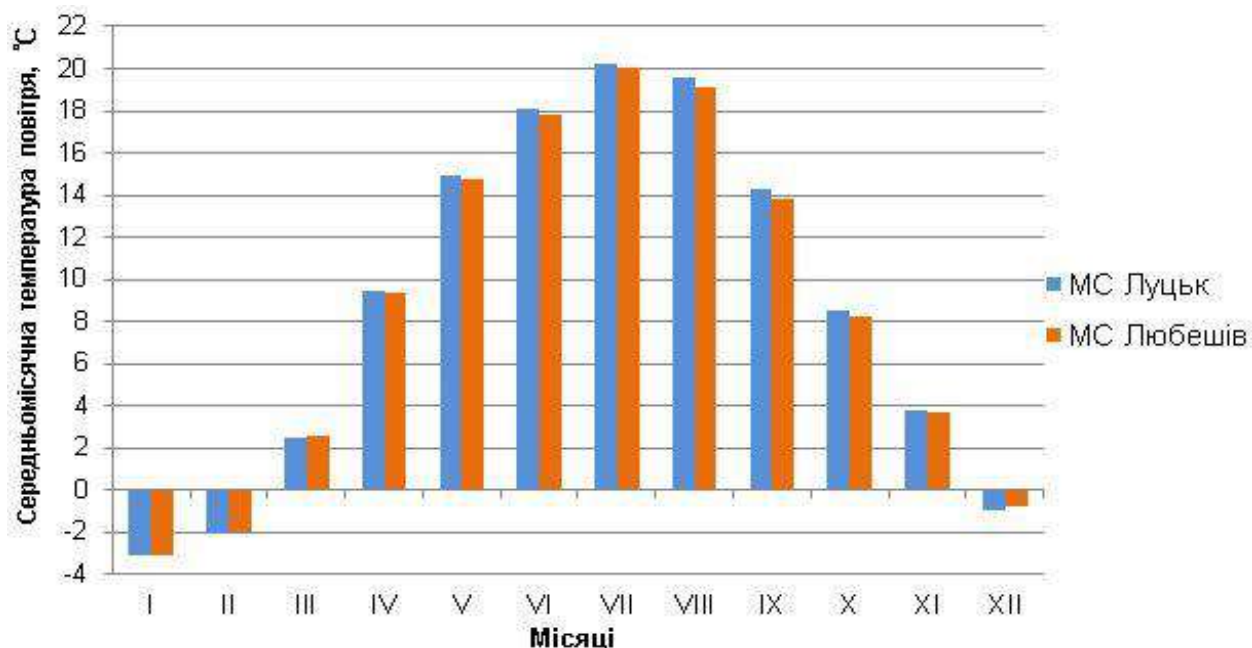

Рис. 7. Річний режим температури повітря на МС «Любешів» і МС «Луцьк» упродовж 2001–2019 рр. (за даними ВОЦГМ)

Висновки. Річний режим температури повітря у басейні р. Стохід має помірно-континентальний характер. У холодний період найнижчі температури повітря спостерігаються у січні, у теплий період – найвищі (у липні). З квітня по листопад середньомісячні температури повітря на МС «Луцьк» дещо вищі, ніж на МС «Любешів», в інші місяці – трохи нижчі. Це зумовлено фізико-географічним положенням метеостанцій, яке, насамперед, визначає обсяги надходжень сонячної радіації, особливостями підстильної поверхні та вітрового режиму. Середньорічна температура повітря у межах водозбору коливається в діапазоні 6–10 °С. Упродовж останніх десятиліть простежується чітка тенденція до зростання середньорічних та середньомісячних (за винятком січня і липня) температур повітря на досліджуваній території. Подальше вивчення температурного режиму, а також режиму випадання опадів, вологості повітря, вітрового режиму в перспективі наших досліджень дасть змогу максимально об’єктивно пояснити тенденції прояву гідрологічних процесів і явищ у басейні з метою розробки заходів збереження екологічної рівноваги та оптимізації природокористування в його межах.

Джерела та література

1. Багаторічна динаміка річкового стоку Стоходу (гідропост Малинівка)/ Т. Павловська, Ю. Білецький, Р. Геналюк, М. Мороз. *Наук. вісн. Східноєвроп. нац. ун-ту ім. Лесі Українки*. 2020. № 5 (409). С. 23–28.
2. Стратегічні напрями адаптації до зміни клімату в басейні Дністра. URL: https://mepr.gov.ua/files/docs/Zmina_klimaty/Dniester_ukr_web.pdf